

Tillsynsplan för hälsoskyddstillsyn 2023

Tillsynsplanen är framtagen i enlighet med 1 kap. 8 § miljötillsynsförordningen (2011:13).

Kommunen har enligt 26 kap. 3 § tredje stycket i miljöbalken ansvar för den lokala tillsynen av hälsoskydd och enligt 8 kap. 2 § första stycket 3 strålskyddsförordningen (2018:506) ansvar för tillsyn över solarier och radon i bostäder samt lokaler som allmänheten har tillträde till. Det övergripande målet med tillsynen är att undanröja och förebygga olägenheter för människors hälsa.

Österåkers kommun har 19 skolor, 38 förskolor, 2 solarier, 4 bassängbad, 10 strandbad och cirka 45 hygienlokaler som är anmälningsskyldiga enligt 38 § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (1998:899) eller enligt 10 § Strålsäkerhetsmyndighetens föreskrifter om solarier och artificiella solanläggningar (2012:5).

Tillsynsansvaret gäller även olika typer av offentliga verksamheter och hygienverksamheter som inte är anmälningsskyldiga, exempelvis äldreboenden, idrottshallar och frisörer. Tillsynsansvaret över hygieniska och kosmetiska produkter och kemikalier innebär att många olika typer av verksamheter kan omfattas av tillsynen till exempel olika typer av butiker. Kommunen utövar även tillsyn över hyres- och bostadsrättsfastigheter där ärendena ofta gäller bostadsklagomål eller tillsyn av fastighetsägarens egenkontroll.

Hälsoskyddsarbetet är till största del fördelat mellan fem inspektörer som i olika omfattning arbetar även med miljöskydd och livsmedel.

Mål och strategiska nyckeltal

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har fyra resultatmål som avser hälsoskyddstillsyn:

- Kundnöjdhet inom miljö- och hälsoskyddstillsyn, livsmedelskontroll samt avseende serveringstillstånd ska vara hög. Resultatmålet följs upp med indikatorn företagsklimat enl. ÖJ (Insikt) - Miljö- och hälsoskydd - Totalt, NKI.
- Tillsyn i skolor och förskolor utförs med syfte att uppnå en god miljö. Resultatmålet följs upp med indikatorerna andel av skolorna där MHN har genomfört tillsyn av miljön och andel av förskolorna där MHN har genomfört tillsyn av miljön.
- Tillsyn i äldreboenden och gruppboendestäder för personer med funktionsnedsättning ska utföras med syfte att uppnå en god miljö. Resultatmålet följs upp med indikatorerna andel av äldreboenden där MHN har genomfört tillsyn och andel av gruppboendestäder för personer med funktionsnedsättning där MHN har genomfört tillsyn.
- Öka andelen enskilda grundvattentäkter med god kvalitet. Resultatmålet följs upp med indikatorn antal analyser av brunnsvatten som genomförts.

Förutom resultatet målet följer nämnden området genom de strategiska nyckeltalen Beslut om dricksvattentäkt (grundvatten) och Klagomål inom miljöbalkens område.

Behovsbedömning, finansiering och planerade aktiviteter

Tillsynen inom hälsoskyddet finansieras av årsavgifter eller timavgifter. Skolor, förskolor, bassängbad, strandbad och solarier har en årsavgift beräknad utifrån verksamhetens tillsynsbehov. För handläggning av anmälningar, tillsyn på icke anmälningspliktiga verksamheter, övrig tillsyn och befogade klagomålsärenden tas timavgift ut. Obefogade klagomålsärenden kan inte debiteras. För hantering av smittskyddsärenden, frågor och analysprotokoll för enskilt vatten, rådgivning och information kan ingen avgift debiteras. För hantering av interna remisser och planarbete inom samhällsbyggnadsförvaltningen sker interndebitering. För hantering av remisser från andra myndigheter kan ingen avgift debiteras.

Enligt en modell för behovsutredning som tagits fram av Sveriges kommuner och Regioner (SKR) delas tillsynen in i olika grupper. Den styrda tillsynen omfattar grunduppdraget från staten. Där ingår tillstånds och anmälningspliktiga verksamheter. Den händelsestyrda tillsynen avser inkommande ärenden som måste hanteras. Där ingår anmälningar, ansökningar och klagomål. Den behovsprioriterade tillsynen styrs utifrån lokala förutsättningar, erfarenheter, riskanalyser och prioriteringar. Tillsynen sker utifrån ett bedömt behov antingen regelbundet eller i projektform med vissa tidsintervall. Där ingår till exempel inventeringar av olika slag och tillsyn på icke anmälningspliktiga verksamheter. Den skattefinansierade tillsynen avser tillsyn som inte går att finansiera med avgifter. Där ingår till exempel remisser från andra myndigheter, åtalsanmälningar, sanktionsavgifter och obefogade klagomål.

Fördelningen av tillsynen baseras på dels typ av tillsyn enligt SKR:s modell, branschens behov av tillsyn utifrån kända risker samt erfarenheter från tidigare tillsyn. Tillsynen bedrivs med regelbundna intervall på de anmälningspliktiga verksamheterna. Skolor, förskolor och solarier besöks vartannat år, strandbad och bassänger besöks årligen. På icke anmälningspliktiga verksamheter bedrivs tillsynen vid klagomål eller i projektform utifrån bedömt behov.

En viss tillsynsskuld förekommer från 2022 till följd av att tillsyn på 7 stycken av förskolor inte hanns med enligt planerat. Tillsyn av dessa objekt kommer att prioriteras och besökas under början av 2023. Tillsynen omfattar totalt 28 stycken förskolor.

Den tillsyn som ingår i den nationella strategin för miljöbalkstillsynen kommer att prioriteras så att målen enligt strategin kan nås. Den tillsyn som ingår i strategin kommer att erhålla vägledning och i vissa fall samordnas genom nationella tillsynsprojekt vilket innebär fördelar genom att tillsynsarbetet underlättas med hjälp av vägledning samt att tillsynen kan utföras med ökad samsyn och får en ökad acceptans hos verksamhetsutövarna.

Inom hälsoskyddets tillsynsområde har vi under 2023 tillgång till knappt 2 tjänster. En tjänst motsvarar 1600 timmar vilket inkluderar tid för administrativt arbete, interna möten, kvalitetsarbete i form av digitalisering, blanketter, rutiner, webb, verksamhetsplanering och samordning.

Totalt sett är tillsynsbehovet inom hälsoskydd 2000 timmar 2023. I stort sett har behovet kunnat tillgodoses. Endast ett mindre antal timmar (90 timmar) har inte kunnat fördelas på personalen men det kan komma att förändras genom omfördelningar under året.

För 2023 fördelas behovet på olika tillsynsområden enligt nedan, bild 1. I kolumnen för antal planerade tillsynsobjekt 2023 anges i vissa fall antalet ärenden som bedöms inkomma och handläggas istället för antal objekt.

Tillsynsområde	Grupp enligt SKR:s benämningar	Antal planerade tillsynsobjekt 2023	Behov i timmar 2023
Hälsoskydd			
Tillsyn skolor	Styrd tillsyn	19	280
Tillsyn förskolor	Styrd tillsyn	10	100
Strandbad	Behovsprioriterad tillsyn	10	60
Bassängbad	Styrd tillsyn	4	30
Strålskyddslagen Solarier	Styrd tillsyn	1	10
Anmälan enl 38 § FMH (lokaler, yrkesmässig hygienisk verksamhet)	Händelsestyrd tillsyn	40	150
Vattentäkter anmälan	Händelsestyrd tillsyn	15	20
Fastighetsägartillsyn	Behovsprioriterad tillsyn	1	10
Tillsyn fritidsgårdar	Behovsprioriterad tillsyn	0	0
Idrottslokaler, kommunens äldre lokaler	Behovsprioriterad tillsyn	2	10
Projekt gym	Behovsprioriterad tillsyn	0	0
Radonprojekt	Behovsprioriterad tillsyn	20	100
Smittskydd (t ex legionellautredningar)	Händelsestyrd tillsyn		30
Strålskydd, mätning bakgrundsstrålning, så kallade radiakmätningar	Skattefinansierad tillsyn		15
Enskilt vatten, främst information	Händelsestyrd tillsyn		75
Gruppboendestäder	Behovsprioriterad tillsyn	2	15
Info proj vattenkvalitet i brunnar (tungmetaller, PFAS)	Skattefinansierad tillsyn		100
Nagelteknologer/frans	Behovsprioriterad tillsyn	2	10
Fotvårdare	Styrd tillsyn		0
Äldreboenden	Behovsprioriterad tillsyn		0
Tatuering & piercing	Styrd tillsyn		0
Skottlossningsremisser	Skattefinansierad tillsyn		5
Bygglovsremisser och samråd	Händelsestyrd tillsyn		20
Detaljplaner och fysisk planering	Händelsestyrd tillsyn		30
Klagomål	Händelsestyrd tillsyn		275
Alkoholremisser (livs+hsk)	Skattefinansierad tillsyn		5
Administration tex riskklassning, avgiftsbeslut, register	Skattefinansierad tillsyn		50
Kurs, konferens, kunskapsinhämtning	Skattefinansierad tillsyn		50
MSL Hälsoskydd	Skattefinansierad tillsyn		10
Allmänt hälsoskydd	Skattefinansierad tillsyn		540
Summa tid tillsyn hälsoskydd		126	2000

Bild 1: Fördelning av tid inom olika tillsynsområden.

Beräknad tidsåtgång för planerade tillsynsprojekt avser förberedelser, genomförande, inspektionsrapport och projektrapport. Eventuellt behov av uppföljning är inte medräknat i projekten utan ger extra tillsynstid utöver denna. I tiden för administration ingår bland annat registerhållning och uppdateringar i ärendehanteringssystemet EDP Vision, riskklassningar och beslut om avgifter. I tiden för allmänt hälsoskydd ingår bland annat interna ämnesspecifika möten, remisser, besvarande av frågor och externa remisser.

Kompetensutveckling och utbildning sker främst genom nätverksträffar och seminarier på länsstyrelsen och andra vägledande myndigheter och genom samverkan med kommuner i närområdet. Miljö- och hälsoskyddsavdelningen deltar bland annat i nätverken SNO (Stockholm Nordost) och MSL (Miljösamverkan Stockholms län).

Nationell strategi för miljöbalktillsynen

Under 2021 tog Naturvårdsverket tillsammans med övriga centrala tillsynsvägledande myndigheter fram en nationell strategi för miljöbalktillsynen. Syftet med strategin är att skapa en mer enhetlig och effektiv tillsyn. Strategin innehåller prioriterade fokusområden.

Folkhälsomyndigheten lyfter under åren 2022-2024 följande fokusområden för hälsoskyddtillsynen: Inomhusmiljö i bostäder; inomhusmiljö och egenkontroll i förskolor och skolor; bassängbad.

Tillsynsplanen är framtagen med hänsyn till den nationella strategin och samtliga fokusområden ingår i tillsynsplanen för 2023. En mer utförlig beskrivning av den nationella strategin för miljöbalktillsynen och hur den har beaktats i tillsynsplaneringen finns beskrivet i dokumentet ”Behovsutredning MB, år 2023”.

Datum: 2023-01-17 (KL), 2023-01-17 (ML)